

L'Estany

INDRETS. El poble de l'Estany és situat en un petit altiplà que fa de partió d'aigües cap a diferents rieres com la de Calders, la de Malrubí o la d'Oló. El nucli és situat a uns 875 m d'altitud i és envoltat per serrats i turons que el sobrepassen poc més de 100 metres i que configuren una zona deprimida, una petita conca, al centre.

En aquesta zona hi ha una gran quantitat d'estructures geològiques (falles, anticlinals i sinclinals) que determinen l'orografia i en gran part la distribució i traçat d'aquests cursos fluvials. Aquestes estructures geològiques a més han contribuït decisivament en la història de l'Estany. La seva presència ha propiciat que durant l'Holocè, els darrers 11.000 anys aproximadament, l'aigua procedent de la pluja, de l'escorrentia dels vessants dels relleus circumdants i de fonts properes hagi anat aportant gran quantitat de sediments, bàsicament lutites, que s'han acumulat al fons de la conca.

En certs períodes de la història geològica recent, a la zona més deprimida hi ha hagut una massa d'aigua estable i més o menys extensa, que ha permès el desenvolupament de la vegetació aquàtica i de ribera pròpia d'ambients lacustres o palustres. Estudis recents evidencien que el llac només ha funcionat durant períodes determinats, i la resta del temps o no hi havia llac o no se n'han conservat proves de l'existència. Aquest fet podria ser degut a característiques climàtiques, en èpoques que hi hagués una forta evaporació per temperatures més elevades, o bé a una disminució de les precipitacions en moments de clima més sec. També podria haver succeït que hi hagués hagut una major aportació de sediments que hagués conduït a la culminació de l'espai ocupat pel llac, com sembla que fou el cas en els últims temps d'existència de l'estany, abans de la construcció definitiva del desguàs, la mina. En el subsòl dels camps de conreu que hi ha a les portes del poble i que descriuen l'extensió màxima que havia tingut la conca s'hi poden trobar fins a 25 m de potència dels sediments acumulats durant els últims mil·lennis, entre els quals hi ha uns quants nivells de restes vegetals i llims orgànics -de més de 2 m de gruix el més potent- que indiquen els moments en què aquestes terres van ser cobertes pel llac, i a partir dels quals se n'ha deduït la superfície que va arribar a ocupar en el seu moment més àlgid, uns 0,35 km². La història de l'estany forma part de la història del Geoparc Mundial UNESCO de la Catalunya Central i n'és un dels elements a destacar.

Foto: M. Fabrega

[despiece]**Nom del paratge:** Antic estany de l'Estany.

Situació geogràfica: És una zona de camps de conreu que hi ha al sud de l'Estany (Moianès), a tocar del nucli, i a ambdós costats de la carretera C-59 (C-643) entre els punts quilomètrics 45 i 46,5.

Situació: Sediments quaternaris de fons de vall dipositats sobre el substrat paleogen format per les lutites i gresos de la Formació Artés (d'època Eocè i Oligocè).

Procedència del nom: Ve donat per la presència d'aigua estancada, un llac, al llarg de diferents períodes.

Trets geològics: Es tracta d'un dipòsit de sediments fluvio-al·luvials i lacustres aportats per torrents i fonts provinents dels relleus més immediats i sedimentats al fons d'una cubeta endorreica.

Materials geològics: Principalment són lutites i lutites sorrenques de tons marronosos amb nivells intercalats de potència variable de matèria vegetal amb nivells d'argiles i llims amb restes vegetals de color gris fosc.

Edat de formació: Holocè, durant els darrers 11.000 anys.

Curiositats: Per qüestions de salubritat i per tenir més superfície de conreu, a l'Edat Mitjana es va decidir dessecar el llac. Després d'algunes accions als segles XIV-XV, no és fins l'obra d'enginyeria de la mina, que es realitza durant els anys 1734-1737, que el llac queda drenat definitivament.[/despiece]